Tilastokeskus

Ehdotus Euroopan tilastoasetuksen muuttamiseksi

Timo Koskimäki, kansainvälisten asioiden johtaja
Hallintovaliokunta 28.9.2023

Tilastoinnista päätetään globaalisti, alueellisesti ja kansallisesti

Tilastojen tarvitsijat

YK

UNECE

OECD

EU

Euroopan komissio

Ministeriöt/ Valtioneuvosto

Kansalaiset

Tilastokeskus

Tilasto-ohjelmat

- Kansallinen tilasto-ohjelma
- Kansainvälisten järjestöjen ohjelmat

Tuotanto

- Tilastoviranomaiset
- Tilastoja laativat viranomaiset
- Muut Suomen virallisen tilaston tuottajat

Tulokset

- Kansainvälisesti vertailukelpoiset tilastojulkistukset
- Harmonisoidut tilastotietokannat
- Aineistot jatkokäyttöä varten
- Indikaattorikokoelmat ja muut tietojalosteet:

SDG

OECD Better Life Initiative

OECD:n How's life?

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- Uudenlaiset tietoaineistot
  - Tunnistettu nyt määritelmissä (art. 3)
  - Säädetty menettely, jolla tiedonantovelvoite uusiin aineistoihin perustetaan, myös sanktiot (art. 17b – 17e)
  - Hallinnollisten aineistojen haltijat velvoitetaan terävämmin sanamuodoin ottamaan huomioon tilastoinnin tarpeet
- Kriisiaikojen tiedontuotanto (art. 16a)
  - Eurostat'ille velvoite ja valtuudet toimia kriisitilanteessa
  - Jäsenmaille velvoite yrittää parhaansa
- Uudet ESS-toimintatavat
  - Tiedonvaihto ESS-tilastovirastojen kesken (art. 17f)
  - Kokeellisten tilastojen asema (art. 17g)
  - Muualla julkisten tietojen käsittely (art. 25)
- Tilastovirastojen uudet tehtävät
  - Todetaan, että tilastoviranomaiset voivat ottaa vastaan uusia datanhallinnan tehtäviä kunhan ne eivät vaaranna tilastointiperiaatteita (art. 26a)
  - Määritelmissä "tilastollinen käyttö" nyt myös viittaus tutkimukseen ja tilastollisiin analyyseihin (art 3 point 8)

Merkitys tilastoinnille

- Tiedonhankinta
  - Uusien aineistojen tunnistaminen ja velvoitemekanismi, sanktiot
    - Asetuksen määritelmät-osaa modernisoidaan lisäämällä aiemmin harmaalla alueella olleita asioita kuten ”tiedot”, ”metatiedot”, ”tietojen haltija”, ”tietojen uudelleenkäyttö”, ”tietojen yhteiskäyttö” , ”tietolähde”, ”tietojen saatavuus”, ”usean tietolähteen tilastot”. -> harmaat alueet pienenevät
    - Säädetään mekanismi, jolla tietojen haltijoita voidaan velvoittaa luovuttamaan hallussaan olevia tietoja tilastointikäyttöä varten – varsin tiukoin reunaehdoin
  - Korvaukset yrityksille uusien aineistotyyppien toimittamisesta on ehdotuksessa mutta herättävät vastustusta neuvostokäsittelyssä
  - Komissiolle oikeus määrätä sanktioita tiedonantovelvoitteen laiminlyönnistä, merkitys lienee vähäinen
- Työnjako Euroopan tilastojärjestelmässä
  - Eurostat’ille oikeus hankkia dataa EU-tason toimijoilta, tällaisen datan jako jäsenmaiden välillä
- Kansallinen tietoekosysteemi
  - Uudet ekosysteemiroolit tunnistetaan paremmin, esimerkiksi tiedon hallintaan ja laatuun liittyvät tehtävät ja myös datanhallinta-asetuksessa kuvatut tuki- ja palvelutehtävät

Tilastokeskuksen näkemys

- Uudistus poistaa lainsäädännön harmaita alueita ja helpottaa neuvotteluja tiedonhaltijoiden kanssa
- Uudistus tunnistaa aiempaa paremmin tilastovirastojen merkityksen liittyen tiedonhallintaan ja datapalveluiden tarjoamiseen
  - Näitä tehtäviä on Suomessa jo osoitettu Tilastokeskukselle; Uudet data- ja datanhallintapalvelut ovat myös keskeinen osa Tilastokeskuksen strategiaa
  - Neuvostokäsittelyssä uusien palveluiden tunnistamista pyritään vielä kirkastamaan